Länsstyrelsen Värmland

BESLUT

2006-09-06

511-11823-05

Miljöavdelningen
Naturvårdsenheten
Fredrik Wilde

Bildande av naturreservatet Hjällstadskogen, Torsby kommun

Syfte med reservatet

Syftet med naturreservatet Hjällstadskogen är att vårda och bevara den värdefulla livsmiljön västlig taiga som här utgörs av ett för trakten representativt område med naturskogsartad gammal barrskog. Västlig taiga är gammal, naturlig skog som bibehållit en stor del av den naturliga skogens artsammansättning, åldersvariation och ekologiska funktion. Strukturer som död ved och gamla grova träd ska förekomma i en för naturtypen gynnsam omfattning, och livsmiljön skall ha en sådan kvalitet att gynnsam bevarandestatus bibehålls för områdets växt- och djurarter.

Länsstyrelsens beslut

Med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken förklarar Länsstyrelsen det område som avgränsas med heldragen svart linje på bifogade karta som naturreservat. Områdets gränser utmärks i fält efter inmätning/ förrättning av Lantmäteriet.

Reservatets namn skall vara Naturreservatet Hjällstadskogen.

Länsstyrelsen fastställer den i bilaga 4 redovisade skötselplanen för naturreservatet.

Länsstyrelsen beslutar om nedanstående föreskrifter för att tillgodose syftet med naturreservatet.

Reservatsföreskrifter

För att tillgodose syftet med reservatet beslutar Länsstyrelsen med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 §§ miljöbalken att följande skall gälla i reservatet.

A. Föreskrifter enligt 7 kap. 5 § miljöbalken om inskränkningar i den rätt att använda mark- och vattenområden som behövs för att uppnå syftet med reservatet.

Utöver vad som annars gäller i lagar och författningar är det i naturreservatet förbjudet att:

1. bedriva någon form av skogsbruk,
2. bedriva täkt och annan verksamhet som förändrar områdets ytformer som att schakta, tippa, gräva, dika eller anordna upplag
3. anlägga luftledning,
4. uppföra ny byggnad, mast, antenn eller annan anläggning
5. bedriva markförbättringsåtgärd som kalkning eller gödsling i området,
6. uppföra stängsel
7. använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel
8. ta bort eller upparbeta dött träd eller vindfälle

Länsstyrelsen
Värmland

dnr 511-11823-05

Miljöavdelningen
Naturvårdsenheten
Fredrik Wilde

Ovanstående föreskrifter utgör inte hinder för förvaltaren att genomföra de åtgärder som erfordras för reservatets vård och skötsel.

B. Föreskrifter enligt 7 kap. 6§ miljöbalken om förpliktelser för ägare och innehavare av särskild rätt till fastigheter att tåla sådana intrång som:

1. gränsmarkering av, vägvisning, p-plats, markerad led och information om reservatet
2. undersökningar av markslag, landskapselement, växt- och djursamhällen samt arter som ett led i uppföljningen av syfte och mål med reservatet
3. skötselåtgärder i enlighet med skötselplanen

C. Ordningsföreskrifter enligt 7 kap. 30§ miljöbalken om rätten att färdas och vistas i, samt om ordningen i reservatet i övrigt (gäller även markägare och innehavare av särskild rätt).

Utöver vad som annars gäller i lagar och författningar är det i reservatet förbjudet att:

1. insamla ryggradslösa djur,
2. insamla mossor, lavar och vedsvampar,
3. skada eller borttaga träd och buskar samt död ved såsom lågor, torrträd och torra grenar,
4. framföra fordon,
5. utan länsstyrelsens tillstånd är det förbjudet att i näringssyfte organiserat utnyttja området samt för skolor och institutioner att regelmässigt utnyttja området för att utföra naturvetenskapliga eller andra undersökningar.

Punkten C4 utgör inte hinder för uttransport av fälld älg under förutsättning att fordon med lågt marktryck används så att spårbildning inte sker. I samband med naturvetenskapliga undersökningar kan länsstyrelsen meddela undantag från ordningsföreskrifterna under C. Till naturvetenskapliga undersökningar räknas bl a den del av länsstyrelsens regionala miljöövervakning som utförs i samråd med naturvårdsförvaltningen samt undersökningar inom ramen för uppföljning av åtgärdsprogram för enskilda arter.

Ovanstående inskränkningar under A, B och C ska inte utgöra hinder för förvaltare att genomföra eller upphandla den skötsel som ska genomföras enligt till beslutet hörande skötselplan.

Länsstyrelsen beslutar att ordningsföreskrifterna enligt 7 kap. 30 § miljöbalken träder ikraft tre veckor efter den dag författningen utkommit från trycket i länets författningssamling.

Länsstyrelsen
Värmland

dnr 511-11823-05

Miljöavdelningen
Naturvårdsenheten
Fredrik Wilde

Motivering

Beskrivning av naturreservatet

Hjällstadskogen är belägen i Dalby socken i Torsby kommun, omkring 0,8 km nordväst från Hjällstadsätern och ca 6,5 km nord-nordöst Nyskoga. Området ligger på fastigheten Hjällstad 3:78 och är ett drygt 1 km långt och ca 75-100 meter brett skogsskifte. I öster gränsar skogen mot Höksjön. Skogen domineras av gran med inslag av tall, björk och enstaka gråal och sälg. Den dominerande skogstypen utgörs av blåbärsgranskog med inslag av örtrika och fuktiga sumpdråg och torrare tallåsar utan fältskikt. Västra delen närmast sjön är rik på björk med underväxt av enbuskar. Här och var finns små myrar vilket skapar variation och ljusa öppningar i den välslutna granskogen.

Naturtypernas fördelning inom reservatet är

- produktiv skogsmark	8 hektar
- myr	2,4
- vatten	0,9 hektar

Naturvärdet består främst av den gamla barrskogens relativt rika innehåll av död ved och gamla träd, främst rötlågor och vindfällen av gran och senvuxna gamla granar. Detta i kombination med fuktiga sumpskogspartier skapar förutsättningar för en krävande kryptogamflora. Vissa riktigt stamtäta partier påminner om ett stavagranbestånd som karaktäriseras av tät och trögvuxen granskog med långvarig tjäle i marken. Detta gynnar långsamt växande arter. Flera fynd av *norsk näverlav* och relativt allmän förekomst av *violettgrå tagellav* understryker detta. På närliggande skogsskifte i samma skogsbestånd söderut, har även fynd gjorts av *trådbrosklav* vilket tyder på lång skoglig kontinuitet och gynnsamt mikroklimat. Även vedlevande arter som *vedtrappmossa, doftskinn* och *ullticka* förekommer.

Historik
Skogsekologiskt vittnar gamla brandstubbar om att Hjällstadskogen tidigare präglats av skogsbränder. Man kan också anta att närheten till Hjällstadsätern även inneburit visst betestryck från tamdjur under säterdriften. Av detta syns dock inga spår idag.

Motiv till skydd och föreskrifter

Genom ett omfattande och till övervägande delar rationellt skogsbruk har många naturliga skogsbiotoper minskat kraftigt i omfattning. För växt- och djurlivet viktiga strukturer och processer som var vanliga före ett aktivt brukande av skogen håller på att försvinna. Processer som eld och intern dynamik som i naturtillståndet är viktiga för föryngring av skogsekosystemen, har i det närmaste upphört. För de arter som är knutna till naturskogsartade skogar, med krav som inte tillgodoses i den brukade skogen, är ytterligare reduktion av biotopareal troligen förödande för deras långsiktiga överlevnad. Reservatet innehåller en prioriterad naturtyp, utpekad i EU:s habitatdirektiv, nämligen *västlig taiga.* Skogsbruk i de naturskogsartade bestånden skulle därför vara ett allvarligt hot mot bevarandet av den biologiska mångfalden i området.

Länsstyrelsen
Värmland

dnr 511-11823-05

Miljöavdelningen
Naturvårdsenheten
Fredrik Wilde

Länsstyrelsen gör bedömningen att detta är ett mycket skyddsvärt område vars naturkvalitéer endast kan säkerställas genom att det undantages från skogsbruk och arbetsföretag som påverkar mark, flora och fauna.

Överensstämmelse med planer, internationella åtaganden och miljökvalitetsmål

Det aktuella området omfattas varken av detaljplan eller områdesbestämmelser. I Översiktsplan för Torsby kommun, antagen av KF 1990-06-26, anges ingen markanvändning för aktuellt område. Genom reservatsbildning av Hjällstadskogen ökar andelen skyddad skog i enlighet med det av riksdagen beslutade miljömålet *Levande skogar*.

Intresseprövning

I reservatsbildningsprocessen ingår som en del att i alla frågor göra en vägning mellan enskilda och allmänna intressen med den utgångspunkten att det ska finnas en rimlig balans mellan de värden som ska skyddas genom förbudet/inskränkningen, och den belastning som förbudet/inskränkningen har för den enskilde. Länsstyrelsen menar att den avgränsning av reservatet och de inskränkningar som gjorts av markanvändningen är nödvändiga, och att de inte går längre än vad som behövs för att uppnå syftet med reservatet (se nedan). Länsstyrelsens ställningstagande i denna del har skett med tillämpning av proportionalitetsprincipen.

Ärendets beredning

Miljöorganisationen Fältbiologerna uppmärksammade områdets naturvärden under 2003. Diskussioner med markägaren, Länsstyrelsen och Skogsvårdsstyrelsen inleddes. Länsstyrelsen har inte kunnat prioritera att området får ett formellt skydd med hjälp av Naturvårdsverkets anslag för inlösen av mark. När ärendet aktualiserades var området för stort för Skogsvårds-styrelsens skyddsinstrument varför Fältbiologerna beslutade att själva ersätta markägaren för marknadsvärdesminskningen som ett avverkningsförbud innebär. Naturvårdsverket har stått för kostnaden som värdering och förhandling innebär och Länsstyrelsen beslutar om naturreservat.

Uppgifter om naturreservatet

Namn	Hjällstadskogen
Län	Värmland
Kommun	Torsby
Lägesbeskrivning	6,5 km nord-nordöst Nyskoga
Församling/Socken	Södra Finnskoga
Topografisk karta	13C SO
Ekonomisk karta	13C 3i
Naturgeografisk region	30a, vågig bergkullterräng
Fastigheter	Hjällstad 3:78 (del av)
Areal	11,3 hektar
Förvaltare	Länsstyrelsen

Länsstyrelsen
Värmland

Miljöavdelningen
Naturvårdsenheten
Fredrik Wilde

dnr 511-11823-05

Hur man överklagar
Detta beslut kan överklagas hos regeringen, miljödepartementet, se bilaga 5.

Beslut i detta ärende har fattats av landshövding Eva Eriksson. Föredragande har varit byrådirektör Fredrik Wilde. I den slutliga handläggningen har även deltagit chefsjurist Lars-Ove Olsson och antikvarie Lotta Boss.

Eva Eriksson

Fredrik Wilde

Bilagor
1. Beslutskarta
2. Översiktskarta
3. Skötselplan
4. Konsekvensutredning
5. Hur man överklagar

Länsstyrelsen
Värmland

dnr 511-11823-05

Miljöavdelningen
Naturvårdsenheten
Fredrik Wilde

Sändlista

Svenska Naturskyddsföreningen, Klas Hjelm, Box 4625, 116 91 Stockholm, mb

Lars Linsell, Klarastrandsvägen 3, 680 51 STÖLLET, mb

Brönäs – Hjällstad vvo, c/o Torgny Söderlund, Skyllbäck 2, 680 60 SYSSLEBÄCK, mb

Fältbiologerna, c/o Lisa Behrenfeldt, Riksrådsvägen 6, 128 38 SKARPNÄCK

Skogsstyrelsen Region Svea, Box 387, 651 09 KARLSTAD

Torsby kommun, 685 80 TORSBY

Värmlands läns Jaktvårdsförbund, Box 65, 660 60 MOLKOM

Lantbrukarnas Riksförbund, Länsförbundet i Värmlands län, Lillerud, 660 50 VÅLBERG

Nordvärmlands Friluftsområde, Industrivägen 11, 680 60 SYSSLEBÄCK

Wermlands Ornitologiska Förening, c/o Rolf Tidemalm, Ställ Överbyn 5, 685 94 TORSBY

Värmlands Botaniska Förening, c/o Per Larsson, Fallängsvägen 39 A, 671 51 ARVIKA

Ulf T. Carlsson, Älvsborgsvägen 6, 681 43 KRISTINEHAMN

Planeringsenheten; kulturmiljö och plan

Enheten för areella näringar

Bilaga 1. Naturreservatet Hjällstadskogen, Torsby kommun
Beslutsskarta 2006-09-04, skala 1:10.000

dnr 511-11823-05

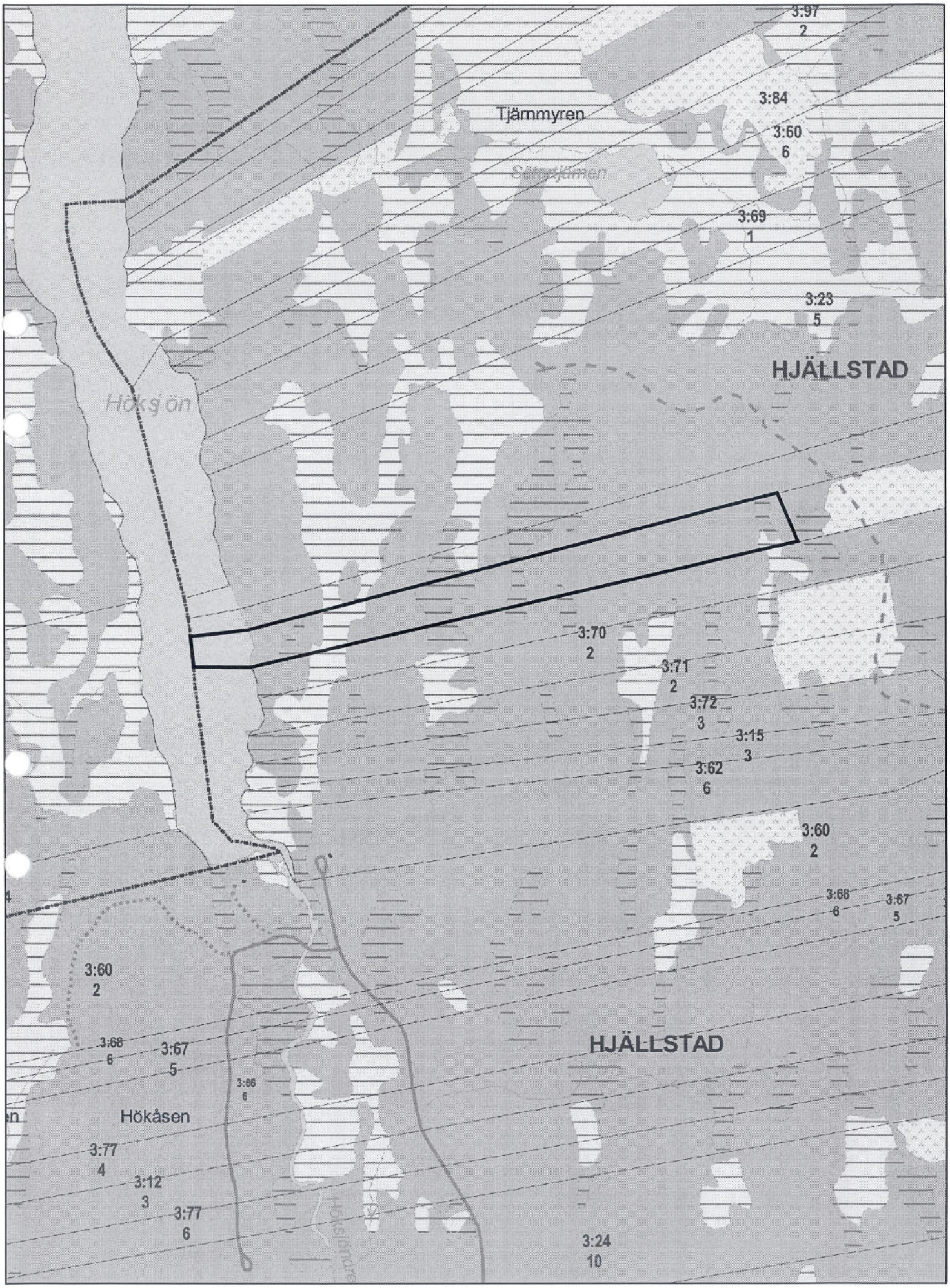

Bilaga 2. Naturreservatet Hjällstadskogen, Torsby kommun
Översiktskarta, beslut 2006-09-04, skala 1:50.000

dnr 511-11823-05

Länsstyrelsen
Värmland

Miljöavdelningen
Naturvårdsenheten
Fredrik Wilde

SKÖTSELPLAN FÖR NATURRESERVATET HJÄLLSTADSKOGEN, TORSBY KOMMUN

1 Syftet med naturreservatet

Syftet med naturreservatet Hjällstadskogen är att vårda och bevara den värdefulla livsmiljön västlig taiga som här utgörs av ett för trakten representativt område med naturskogsartad gammal barrskog. Strukturer som död ved och gamla grova träd ska förekomma i en för naturtypen gynnsam omfattning, och livsmiljön skall ha en sådan kvalitet att gynnsam bevarandestatus bibehålls för områdets växt- och djurarter.

2 Beskrivning av bevarandevärden

2.1 Administrativa data

Objektnamn	Naturreservatet Hjällstadskogen		
RegDOS-nummer	200-5493		
Kommun	Torsby		
Markslag och naturtyper:		**(hektar)**	**(hektar)**
Skogsmark			8
Produktiv skog	Granskog	5	
	Barrblandskog	1	
	Barrsumpskog	1	
	Tallskog	1	
Våtmark	Myr		2,4
Sjö			0,9
Total areal			11,3

2.2 Historisk och nuvarande markanvändning

Skogsekologiskt vittnar gamla brandstubbar om att Hjällstadskogen tidigare präglats av skogsbränder. Man kan också anta att närheten till Hjällstadsätern även inneburit visst betestryck från tamdjur under säterdriften. Av detta syns dock inga spår idag.

Miljöavdelningen
Naturvårdsenheten
Fredrik Wilde

2.3 Områdets bevarandevärden

2.3.1 Biologiska bevarandevärden

Naturvärdet består främst av den gamla barrskogens relativt rika innehåll av död ved och gamla träd, främst rötlågor och vindfällen av gran och senvuxna gamla granar. Detta i kombination med fuktiga sumpskogspartier skapar förutsättningar för en krävande kryptogamflora. Vissa riktigt stamtäta partier påminner om ett stavagranbestånd som karaktäriseras av tät och trögvuxen granskog med långvarig tjäle i marken. Detta gynnar långsamt växande arter. Flera fynd av *norsk näverlav* och relativt allmän förekomst av *violettgrå tagellav* understryker detta. På närliggande skogsskifte i samma skogsbestånd söderut, har även fynd gjorts av *trådbrosklav* vilket tyder på lång skoglig kontinuitet och gynnsamt mikroklimat. Även vedlevande arter som *vedtrappmossa, doftskinn* och *ullticka* förekommer.

Reservatsområdet utgörs av en för många hotade arter viktig skogstyp som blivit mycket sällsynt i skogslandskapet. Främst utgör naturvärdet av den gamla och sedan länge orörda skogen med stort inslag av senvuxen gran, grov gammal björk och död ved i form av lågor och högstubbar. Inslag av mindre myrar och sumpskogspartier skapar ett fuktigt lokalklimat som gynnar vissa arter som kräver stabil miljö med hög luftfuktighet.

3 Skötselområden och åtgärder

3.1 Barrskog (8 hektar)

Till övervägande del grandominerad barrskog där löv- och tallinslag varierar. Lövträden består främst av björk men även enstaka sälg förekommer. Övervägande delen utgörs av blåbärsgranskog med inslag av örtrikare sluttningar, partier med mark utan fältskikt. Skogsområdet har varit dimensionshugget långt bak i tiden vilket gamla tallstubbar och kvarlämnade toppar vittnar om. Sedan dess har området inte varit påverkat av skogsbruk. I flera delar av skogsbestånden finns en utpräglad tvåskiktning där stamtät och senvuxen granskog av stavagrankaraktär utgör det undre skiktet. På flera håll finns mindre luckor med rötlågor och vindfällen. Fläckvis god hänglavförekomst med bl.a. garnlav och violettgrå tagellav som karaktärsarter. Vedlevande arter som ullticka, doftskinn och vedtrappmossa har hittats. Gamla senvuxna granar hyser gammelgranskål och fyra fynd av norsk näverlav har gjorts.

3.1.1 Kvalitétsmål

Barrnaturskog där andelen lövträd bibehålls och mängden död ved ökat med 25 % inom en tjugoårsperiod. Följande arter bör förekomma i reservatet:

- tretåig hackspett
- norsk näverlav
- doftskinn
- vedtrappmossa

Länsstyrelsen
Värmland

Miljöavdelningen
Naturvårdsenheten
Fredrik Wilde

3.1.2 Åtgärder

Ringbarkning av gran kan genomföras, främst för att snabbt öka mängden död ved men också för att ge ökat utrymme och livslängd åt gamla lövträd. Under den närmaste treårs perioden bör ca 50 träd/hektar ringbarkas.

3.2 Myr

Myrarealen består främst av blöt myr bevuxen med olika halvgräs. Vissa delar har ett glest trädskikt.

3.2.1 *Kvalitétsmål*

Ingående myrar skall bestå till yta och karaktär med oförändrad hydrologi.

3.2.2 *Åtgärder*

Reservatets myrar lämnas utan åtgärd tills vidare.

3.3 Vandringsled, p-plats och informationsskylt

I dagsläget finns inga anordningar i eller i anslutning till reservatet.

3.3.1 *Kvalitetsmål*

Parkeringsplats strax öster om reservatet. Markerad vandringsled fram till reservatsgräns.

3.3.2 Åtgärder

Röjning och stakning av vandringsled. Iordningställande av p-plats efter avtal med berörd markägare. Uppsättning av informationsskyltar.

4 Uppföljning

4.1 Uppföljning av skötselåtgärder

Länsstyrelsen ansvarar för att uppföljning av bevarandemål genomförs varje år för:

- Informationsskyltar
- Markerad led

Länsstyrelsen ansvarar för att uppföljning av bevarandemål genomförs vart tjugonde år för:

- Utbredning av naturtyper
- Mängd död ved
- Andel lövträd

Länsstyrelsen
Värmland

dnr 511-11823-05

Miljöavdelningen
Naturvårdsenheten
Fredrik Wilde

Sammanfattning och prioritering av planerade skötselåtgärder

Åtgärd	När	Var	Prioritet
Ringbarkning av gran	2007-2010	Hela reservatet	2
Informationstavla	2007	Vid p-plats och reservat	1
Markerad led	2007	Fram till reservatet	1

5 Genomförd dokumentation

Området har dokumenterats i samband med Skogsvårdsstyrelsens nyckelbiotopsinventering, Inventeringar utförda av Fältbiologerna samt en fältdag av personal från Länsstyrelsen.

Skötselplankarta
Karta över skötselområden med skog (3.1) och myr (snedstreckat) samt ungefärligt läge för parkeringsplats.

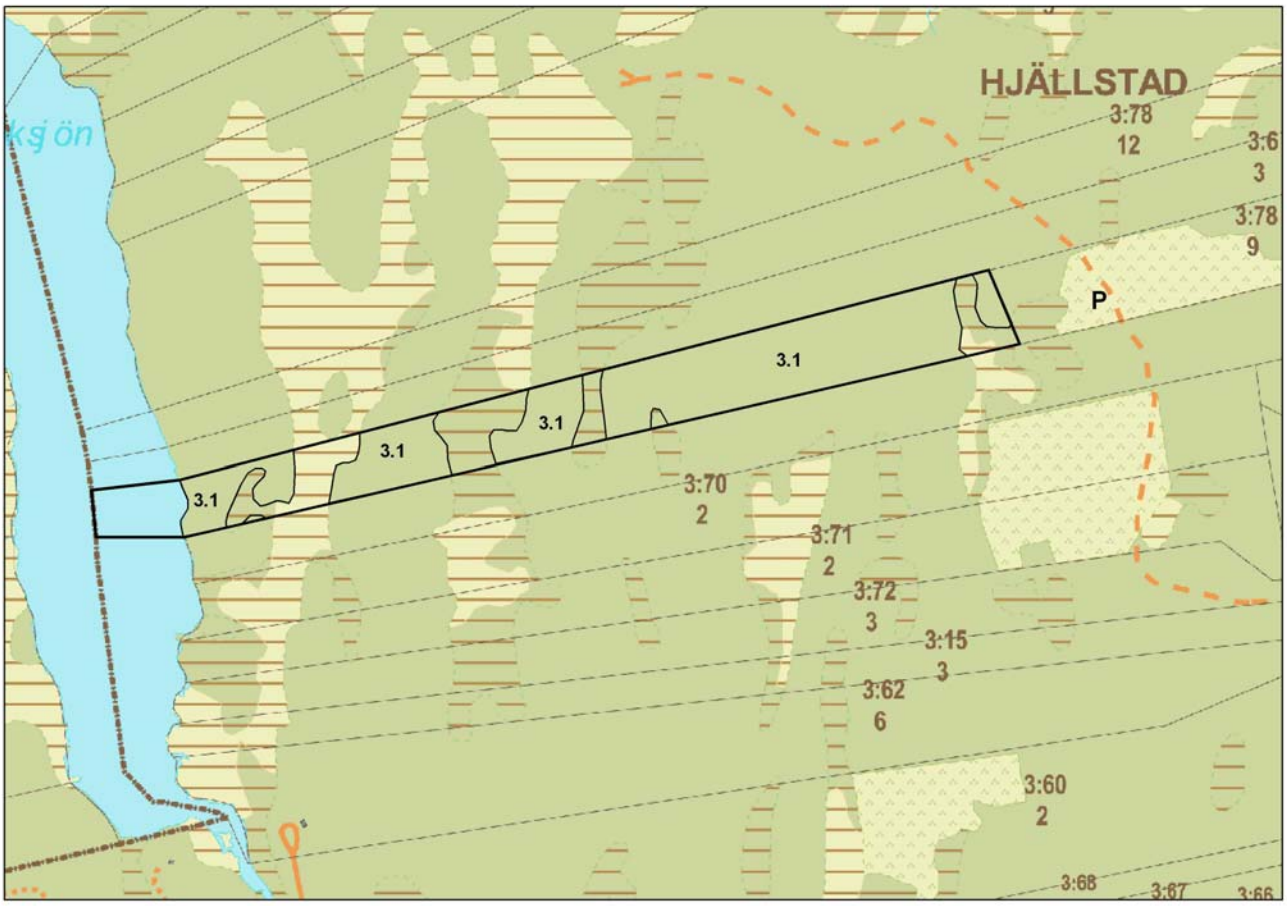

Miljöavdelningen
Naturvårdsenheten
Fredrik Wilde

Konsekvensutredning enligt 27§ verksförordningen (1995:1322) av förslag till föreskrifter för naturreservatet Hjällstadskogen, Torsby kommun.

Bakgrund

Länsstyrelsen avser att besluta om att bilda naturreservatet Hjällstadskogen. Enligt 27§ verksförordningen skall Länsstyrelsen göra en konsekvensutredning av de föreslagna föreskrifterna. Länsstyrelsen har gjort en konsekvensutredning av de föreskrifter som har karaktären normföreskrifter, d v s de som riktar sig till allmänheten.

Konsekvensutredning

Syftet med föreskrifterna

Föreskrifterna innebär vissa begränsningar för allmänheten utöver allemansrätten. Syftet är att trygga ändamålet med reservatet så att skador på naturvärdena inte uppkommer.

Effekter

Föreskrifternas påverkan på allmänhetens friluftsliv bedöms vara mycket begränsad.

Kostnader

De föreslagna föreskrifterna bedöms inte medföra några kostnader för allmänheten, berörda markägare eller kommunen.. Kostnader för skyltning och andra anordningar finansieras genom Naturvårdsverkets anslag för skötsel av naturvårdsobjekt.

Länsstyrelsen
Värmland

Bilaga 5

HUR MAN ÖVERKLAGAR LÄNSSTYRELSENS BESLUT

VAR SKALL BESLUTET ÖVERKLAGAS	Länsstyrelsens beslut kan skriftligen överklagas hos **regeringen, Miljö- och samhällsbyggnadsdepartementet.**
VAR INLÄMNAS ÖVERKLAGANDET	Er skrivelse skall inlämnas/skickas till **Länsstyrelsen** och inte till regeringen.
TID FÖR ÖVERKLAGANDE	Skrivelsen måste ha kommit in till Länsstyrelsen inom **tre veckor** från den dag Ni **fick del av beslutet**, annars kan Ert överklagande inte tas upp till prövning.
HUR MAN UTFORMAR SITT ÖVERKLAGANDE M M	I skrivelsen skall Ni - tala om vilket beslut Ni överklagar, t ex genom att ange ärendets nummer (diarienumret) - redogöra för hur Ni anser att beslutet skall ändras Ni bör också redogöra för varför Ni anser att Länsstyrelsens beslut är felaktigt. Ni kan givetvis anlita ombud att sköta överklagandet åt Er. Behöver Ni veta mer om hur Ni skall gå till väga, så ring eller skriv till Länsstyrelsen.
ÖVRIGA HANDLINGAR	Om Ni har handlingar eller annat som Ni anser stöder Er ståndpunkt, så bör Ni skicka med det.
UNDERTECKNA ÖVERKLAGANDET	Er skrivelse skall undertecknas och namnteckningen förtydligas. Uppge också postadress samt telefonnummer där Ni kan nås dagtid.

Utgåva 7/05